

Юрій МЕЛЬНИЧОК,

orcid.org/0000-0002-8576-5963

аспірант кафедри історії України Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)
melnychok2016@gmail.com

ДО ПИТАННЯ СТРУКТУРИ ТАКТИЧНОГО ВІДТИНКУ 24 «МАКІВКА» (1944 – 1946)

У статті на основі невідомих та маловідомих документальних матеріалів Відтворюються особливості функціонування та діяльності однієї з найважливіших складових УПА ТВ-24 «Маківка» (1944 – 1946), розкривається її структура. Простежено зміни у складі відділів і підвідділів та у керівному наповненні ТВ-24 «Маківка». З'ясовано, що відділи особливо чисельно зросли в час переходу фронту. Серйозних втрат зазнали відділи УПА на Дрогобиччині у час «великої блокади». Відтак ще суттєво зменшилася чисельність підрозділів ТВ-24 «Маківка» у серпні 1946 р.

Ключові слова: повстанці, ТВ-24 «Маківка», ОУН, командування.

Yuriy MELNYCHOK,

Post-graduate student, Ukraine's History Department
of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University
(Ukraine, Drohobych) melnychok2016@gmail.com

**ON THE STRUCTURE OF TACTICAL SECTOR 24 «MAKIVKA»
(1944 – 1946)**

In the article, on the basis of unknown and little-known documentary materials, the features of functioning and activity of TS-24 «Makivka» (1944 – 1946), one of the major UPA compounds, are reconstructed. The structural changes in the units and subunits of TS-24 «Makivka», as well as in its administrative structure, are traced. Although there are many of scientific, popular scientific and publicistic works on the history of OUN and UPA, until now the citizens of Ukraine perceive it in a biased way, tending to generally interpret the national liberation struggle as a marginal phenomenon. At the same time, a significant amount of scientific researches on the history of the Ukrainian liberation movement, wherein many separate aspects of the problem have already been illuminated, does not provide sufficient grounds to speak about the presence of its complex scientific processing. The problem is aggravated by the dispersion and difficulties of the access to archival sources, ideological engagement of certain authors, and by a number of other reasons. The complexity of the illumination of these aspects is predetermined by the originality of the insurgent activity, and, also, by an insufficient source base.

The article's purpose is to discover the structure and features of functioning and of the personnel filling of the compound links of TS-24 «Makivka», a major compound of OUN.

It was the UNS structures who in 1943 laid the basis for the formation of an insurgent movement in Drohobych county. It has been found out that the units particularly grew in strength during the time of the front transition. The UPA departments in Drohobych land suffered serious losses during the time of the «great blockade». Then, the strength of of the TS – 24 «Makivka» subsections lessened sustainably in August, 1946 Thus, from the autumn of 1945, in the reports, the companies began to be marked by two-digit figures, and each platoon (chota) – by a three-digit figure.

After the disbandment of the UPA units (the order of the GHS ГВЛІІ, part 2/49 of 9/3/1949) the last commander of TS-24 «Makivka» S. Stebelskyi-«Khrin» with a small group of fighters passed off to the West. The rest of the riflemen and UPA units' commanders went to the armed underground.

Despite great difficulties and continuous pressure from outside, i. e., from the state repressive system, the UPA units, notwithstanding their considerable losses, revealed a possibility to reorganization and restoration. Doubtlessly, it is so much necessary to pay a due thankfulness to the local population for its support and the inflow of active youth into the rows of fighters for Ukraine's liberation. After the destruction of UPA the underground struggle of the OUN lasted on for several years more.

Key words: insurgents, TS – 24 «Makivka», OUN, military unit, section.

Постановка проблеми. Дослідження історія ОУН і УПА, попри наявність великої кількості праць, продовжує зберігати актуальність. Особливий науковий інтерес виявляється у вивченні історії діяльності бойових відділів і підвідділів, які вели безпосередню боротьбу проти усіх окупантів. Лише із здобуттям незалежності розпочалися такі наукові пошуки. Ще більше можливості вивчення структури військових підрозділів розширилися із розсекреченням архівних фондів репресивно-каральних органів. Водночас значна кількість наукових досліджень з історії українського визвольного руху, в яких отримали висвітлення окремі аспекти проблеми, не дають підстав говорити про наявність її комплексного наукового опрацювання.

Аналіз досліджень. Уперше питання кадрового складу та структури відділів і підвідділів УПА в 1943 – 1949 рр., зокрема ТВ-24 «Маківка» розкриває у своєму довіднику Петро Содоль (Содоль, 1994; Содоль, 1995). Біографічні нариси про життя і діяльність командирів повстанського руху та працівників Карпатського крайового проводу описували Григорій Дем'ян (Дем'ян, 2000), Микола Когут (Когут, 2001; Когут, 2002; Когут, 2003; Когут, 1999) та ін. Окремі фрагменти до біографій керівного складу повстанських відділів подані у регіональних дослідженнях діяльності УПА Богдана Виханського (Виханський, 2004), Мирослава Гаврилюка (Гаврилюк, 1997), Миколи Галіва (Галів, 2007), Галини Гром (Гром, 2002), Олексія Данилишина (Данилишин, 2012), Володимира Мороза (Мороз, 1999; Мороз, 2000), Романа Щура (Щур, 2006). Частково функціонування ВО-5 «Маківка» розглянуто в узагальнювальних працях, зокрема у дослідженнях Д. Веденєєва і Г. Биструхіна (Веденєєв, Биструхін, 2007; Веденєєв, Биструхін, 2006), А. Кентія (Кентій, 1999а; Кентій, 1999b), Ю. Киричука (Киричук, 2000; Киричук, 2003) та А. Русначенка (Русначенко, 2002). Однак спеціальне дослідження, присвячене структурі та кадровому складу ТВ-24 «Маківка», відсутнє.

Мета статті – розкрити структуру, особливості функціонування однієї з найважливіших складових УПА, встановити структуру та кадрове наповнення складових ланок ТВ-24 «Маківка» (1944 – 1946).

Виклад основного матеріалу. Основу для формування повстанського руху у Дрогобицькій окрузі заклали структури УНС (1943). Зокрема, слід виокремити діяльність **куреня «Кривоніс-1»** (у Стрийській окрузі ОУН впродовж серпня – жовтні 1943; у жовтні 1943 курінь розформували і приєднали до куреня «Гайдамаки» (Калуська округа ОУН): сотня «Шахая», командир Омелян Польовий-«Шахай»; сотня «Яструба», командир Богдан Вільшинський-«Яструб»; **куреня «Кривоніс-2»**, командир Антін Шкітак-«Омелян» (30.11.1943 р. курінь розбито, одна сотня перейшла до с. Бандрів): сотня «Орловича», командир «Орлович» (можливо, це Костишин); сотня «Тигриса», командир «Тигрис» (можливо, це Гнатів).

Загалом у складі ТВ-24 «Маківка» в різний час діяли: **курінь «Бойки»** – сотня ім. Вітовського (1944 – 1946), командири «Моряк», «Бродич»; сотня ім. Хмельницького (1944 – 1948), командири «Буйтур», «Грузин». **Окремі сотні:** сотня «Крилаті», командир «Вікторія» (1944 – 1945); сотня «Басейн» (1946 – 1949), командири «Мирон», сот. »Тараско», «Ромко», «Чорняк», «Оріх»; сотня «Булава» (1943 – 1948), командири «Зелений», «Мирон», «Орленко»; сотня «Вовки» (1944 – 1946); командир «Кармелюк»; сотня «Месники» (1944 – 1945) (Содоль, 1994: 156, 170, 179; Спомини чотого, 2000: 220, 229; «Здобудеш... або загинеш...», 2007: 12; АУСБУ ЛО. Спр. П-31129. Арк. 21).

Для допомоги місцевому підпіллю з ТВ-24 на терени Лемківщини перейшли сотні «Бурого» (січень 1945 р.), «Мирона» (червень 1945 р.), «Кармелюка» (червень 1945 р.). Крім цього, прибув курінь Василя Мізерного-«Рена». До нього входили перша сотня «Ударник-1» (вд. 94) командири «Дідик», а потім «Бродич»; друга сотня «Ударник-3» (вд. 96) командири «Бурий», відтак Василь Шишканинець-«Бір»; третя сотня «Ударник-5» (вд. 95) командир «Хрін». На початку 1946 р. «Хрін» сформував ще одну сотню під проводом «Стаха» – «Ударник-8» (вд. 96) (Перегінець, 2008: 12–13). «Шелест» писав, що на момент створення Карпатського краю на його теренах (ВО-4 «Говерля») налічувалося понад 20 сотень УПА. У Дрогобицькій окрузі діяло три сотні: «Кармелюка», «Явора» і «Мухи».

У своїх зізнаннях М. Багрич-«Гонта» говорить, що спочатку його призначили чотовим, а потім харчовим куреня «Трясила» (з 12.1944 р.). Курінь налічував 200 бійців. Командиром куреня працював «Трясило»; командиром 1 сотні, водночас заступником командира куреня був «Скакун»; командиром 2 сотні «Бродич»; харчовим 1 сотні «Шугай» (М. Багрич подає неправдиві дані про

загибель командирів УПА); чотовим «Вишневий»; чотовим «Зелений» (вбитий у районі Сколе); чотовим Шило-«Ударник» (вбитий у с. Корчин); чотовим «Роман» (вбитий у районі Сколе); санітаром куреня «Сірко». Павло Лаврик із куреня «Бойків» стверджував, що курінь розбили у січні 1945 р. Після цього «Галайда», колишній курінний, став сотенним, а сотенні «Бродич» і «Скакун» – чотовими (АУСБУ ЛО. Спр. П-32504. Арк. 13зв.).

Структура куреня «Бойки»: командир куреня «Галайда»-«Трясило» (вбитий 1946 р. біля с. Кам'янка); сотенний Василь Андрейків-«Скакун» (з с. Підгородці, сотенного «Скакуна» звільнили з посади і навіть мали розстріляти, однак він утік і переховувався самостійно, прийняли в куш «Дора» (АУСБУ ЛО. Спр. П-32504. Арк. 17)); сотенний Лаврик-«Бродич», був нетривалий період, через його неграмотність сотню передали «Гарматію» з с. В. Синьовидне. Чотові: 1) Бродич (Лаврик); 2) «Жук»; 3) «Зелений»; 4) «Лісовик» (АУСБУ ЛО. Спр. П-32504. Арк. 15). Після розбиття куреня «Бойки» створено 3 чоти: 1 чота «Скакуна» (направлена в ліси В. Синьовидне); 2 чота «Гарматій» (направлена в Рибанський Ліс Підбузького р-ну); 3 чота «Бродича» (направлена в Орівський ліс, де перебувала 02 – 03.1945 р., потім повернулася у Підгородські ліси). Впродовж червня 1945 р. «Бродич» у районі с. Орів сформував підвідділ УПА з 20 бійців (АУСБУ ЛО. Спр. П-32504. Арк. 21).

Відтак, навесні 1945 р. до складу ТВ-24 «Маківка» входили: сотня «Явора», командир Іван Паньків-«Явір»; сотня «Вовки», командир Степан Гнатів-«Кармелюк»; сотня «Месники», командир «Муха» (розпущена влітку 1945); сотня «Соколи», командир невідомий; сотня «Булава», командир Володимир Гошко-«Мирон»; сотня «Бродича», командир Микола Лаврик-«Бродич»; сотня «Буй-Тура», командир Дмитро Суслинець-«Буй-Тур»; сотня «Крилаті», командир «Вікторія» (розбита 01.1945); сотня «Євгена», командир Михайло Гуштак-«Євген» (розбита у період весна – літо 1945).

Чотовий і сотенний УПА Р. Гробельський-«Бродич» у своїх спогадах стверджував, що в листопаді 1944 р. його перевели з сотні «Громенка» до сотні «Кармелюка». Тоді ж сотенний «Кармелюк» приступив до формування сотні «Граніта». Але через зиму мобілізація не проводилася. При «Кармелюку» перебувала чота (45 осіб), з якою він зимував біля с. Бандрів Нижньоустирицького району. Наприкінці лютого 1945 р. Р. Гробельського-«Бродича» призначили чотовим цієї чоти. Бійців, яких мобілізували до сотні «Граніта», після його загибелі 02–03.1945 р., приєднали до сотні «Зеленого». У травні 1945 р. до чоти «Кармелюка» приєднали чоту «Шугая», яка була організована в районі Добромиля. Наприкінці червня 1945 р. сотня «Кармелюка» у складі 2 чот перейшла до Польщі. Саме тут здійснено реорганізацію, в результаті якої до її складу увійшли: 1 чота командира «Шугай», 2 чота – «Нечая». Крім цього, «Бродич» став заступником сотенного і бунчужним. У грудні 1945 р. створено 3 чоту, ймовірно, це чота «Тараска» (СКВ – 50 бійців, а на початку грудня 1945 р. перейшов до Польщі) (АУСБУ ЛО. Спр. 43199. Арк. 10, 12–13, 28–29). Тоді ж у грудні 1945 р. «Кармелюк» захворів, а «Бродич» керував сотнею до лютого 1946 р. У травні 1946 р. Р. Гробельського-«Бродича» перевели командиром іншої сотні «Дідика». Сотня «Кармелюка» у червні 1946 р. повернулася на терен УРСР, у Дрогобицьку область.

Восени 1945 р. сотні у звітах почали додатково ідентифікуватися двоцифровим числом, а кожна чота – трицифровим (Содоль, 1990: 10). ТВ-24 «Маківка» восени 1945 р. формували: підвідділ 470, командир Ярослав Івасиків-«Гарматка», «Шрам» (діяла в Сколівському р-ні); підвідділ 471, командир «Звір», «Керак» (в стадії формування); підвідділ 472, командир Василь Хашівський-«Рубань» (в стадії формування); підвідділ 473, командир Дмитро Суслинець-«Буй-Тур», «Беркут» (діяла в Сколівському р-ні); підвідділ 474, командир «Летун» (в стадії формування); підвідділ 480, командир Микола Лаврик-«Бродич» (в стадії формування); підвідділ 481, командир Володимир Гошко-«Мирон» (в стадії формування); підвідділ 482, командир Роман Гробельський-«Бродич-2» (перейшов до Польщі); підвідділ 483, командир «Шугай-2» (перейшов до Польщі).

Заступник командира підвідділу 473 – Олександр Голяк, захоплений 27 листопада 1945 р. під час проведення чекістсько-військової операції у с. Сеничів Вигодського р-ну, на допиті оперативної групи ВББ НКВС УРСР дав розгорнуті покази про підпільну антирадянську діяльність, відомих йому керівників УПА, ОУН та їхнє можливе місце перебування. За показами О. Голяка встановлено, що в жовтні 1945 р. за наказом командира відтинку групи УПА, який охоплював

територію всієї Станіславської області – «Андрієнко», «Зміюка», створені 2 підвідділи №470 і №473, які склалися зі 70 – 80 підпільників кожний. Командиром підвідділу № 473 був «Бойтур», а його заступником – О. Голяк-«Кривоніс». До завдань підвідділів входили організація та здійснення терористичних і диверсійних актів. Стосовно завдань, поставлених «Зміюкою» перед диверсійно-терористичною групою «Бойтура», заарештований М. Голяк на допиті сказав так: «[...] Зайнятися самим рішучим способом знищенням поїздів, залізничних доріг і мостів[...]». «[...] Знищувати всі засоби зв'язку, впритул до підпилювання телеграфних стовпів і перерізування проводів, користуючись при цьому взривними речовинами, які мали у більшій кількості у місцях, де у містах, зокрема противотанкові міни і фаустпатрони[...]» (ГДА СБУ. Ф. 2-Н. Оп. 107 (1954). Спр. 1. Арк. 281–282; Оп. 75 (1953). Спр. 6. Арк. 364; Оп. 89 (1951). Спр. 92. Арк. 70–71; Ф. 13. Спр. 372. Т. 72. Арк. 170).

Таким чином, сили ТВ-24 були доволі слабкі. Заплановано було організувати 9 підвідділів УПА, з них 3 підвідділи були у Польщі, 2 – діяли в районі Сколе-Славськ, а решта – 4 підвідділи – перебували в стадії формування. Отже, якщо взяти до уваги, що підвідділ мав близько 30–40 бійців, то сили УПА ТВ-24 складали 270 – 360 бійців (ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 398. Т. 1. Арк. 142; Ф. 5. Спр. 67449. Арк. 20 зв.). У грудні 1945 р. командир ВО-4 «Говерля» М. Твердохліб-«Грім», видав наказ Д. Вітовському-«Зміюці» розформувати сотні на чоти по районах Дрогобицької області. Після цього всю роботу командирам тактичних відтинків, куренів і сотень доводилося узгоджувати з тереновими провідниками (ГДА СБУ. Ф. 5. Спр. 67449. Арк. 43).

Доцільно наголосити, що на терені ТВ-24 у червні 1945 р. розформували сотню «Месники», а сотню «Явора», яка базувалась у Миколаївському районі, передали до Львівської ВО «Буг» (восени 1945 р. її там розпустили). Влітку у районі Борині НКВС розбило сотню М. Гуштака-«Євгена». Уважаємо, що її діяльність потребує додаткових досліджень.

Серйозних втрат зазнали відділи УПА на Дрогобищині у час «великої блокади». У полон потрапив командир ТВ-24 «Маківка» Д. Вітовський-«Зміюка». Загинули багато стрільців і старшин. Сюди прибув новий командир ТВ-24 «Богдан», який влітку 1946 р. провів реорганізацію вцілілих підвідділів УПА. У серпні 1946 р. «Богдан» створив 10 підвідділів УПА, кожен з яких мав 20 – 30 осіб.

У звіті за 1 півріччя 1946 р. ТВ-24 зазначалося, що діяло тільки 3 підвідділи УПА: 1) підвідділ 470, командир «Шрам», «Гайдамака» – діяв у районі Сколе (травень 1946 р.), розформований; 2) підвідділ 473 – командир М. Лаврик-«Бродич» (діяв у районі Славська); 3) підвідділ 480 – командир «Бродич» (діяв в районі Дрогобича). Решта підвідділів УПА до 16 червня 1946 р. перебувала в Польщі: 1) підвідділ 481 – командир «Мирон» (в силі двох чот); 2) підвідділ 482 – командир «Кармелюк» (в силі двох чот). Натомість (станом на 1946 р.) підвідділи 471 (Звір, Керак) – 472 (Рубань), 474 (Летун), 480 (Бродич) – були в стадії вишколу і формування, або не подали звіту (ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 398. Арк. 142).

Кадрові ротації командного складу відображені у звіті очільника ТВ-24 «Маківка» «Богдана»: «Звільняю з днем 15.8.46 р. ком. Кармелюка з обов'язків ком. від. 482 і зобов'язую передати повний склад людей і зброю за списком до дня 30.8.46 р. ком. Миронові. Про виконання повідомить мене ком. Кармелюк до дня 5.9.46 р. залучаючи рівночасно список переданих людей та зброї та повне розчислення стану відділу. За небоєвість, безділля та перебування з пвд. на одному місці звільняю ком. Бродича з ком.пвд. 480 та караю його переносом до від. 473 в функцію стрільця з правом росту на роевого і вище на тій самій підставі, що й інші стрільці» (ГДА СБУ. Ф. 13. Спр. 376. Т. 62. Арк. 225).

Значно зменшилася чисельність підрозділів ТВ-24 «Маківка» у серпні 1946 р.: **відділ 90**: 1) підвідділ 473/21, командир «Верховинець»; 2) підвідділ 473/22, командир Василь Перик-«Сиротюк»; підвідділ 473/23, командир «Дар»; **відділ**: підвідділ 480/24, командир Ярослав Чекас-«Гайдамака»; **відділ 92 «Булава»**: 1) підвідділ 481/25, командир Василь Ступка-«Тараско»; 2) підвідділ 481/26, командир «Кобза»; 3) підвідділ 481/27, командир «Шугай»; **відділ «Басейн»**: 1) підвідділ 482/28, командир Ілько Сенчишак-«Пас»; 2) підвідділ 482/29, командир Михайло Пізнак-«Березний»; 3) підвідділ 482/30, командир «Романчук». Таким чином, командир «Кармелюк» залишав команду відділу «Вовки» підвідділ 482 і передав свій підвідділ командирі «Мирону». Новим командиром підвідділу 482 став «Орленко», а його заступником – «бувший бунчуж-

ний «Чорний»; підвідділ підпорядкували «Мирону». З цього випливає, що відділ «Вовки» був розформований і приєднаний до відділу «Мирона». Призначено нових командирів підвідділів УПА (Ремесло повстанця, 2007: 221).

Висновки. Незважаючи на великі труднощі і безперервний тиск з боку репресивно-каральної системи, відділи УПА навіть після значних втрат виявляли змогу реорганізуватися та відновитися. Безумовно, що велику заслугу у цьому потрібно віддати підтримці місцевого населення та притоку активної молоді в ряди борців за волю України. Після знищення УПА підпільна боротьба ОУН тривала ще декілька років.

Після розформування відділів УПА (наказ ГВШ ч. 2/49 від 3.09.1949 р.) останній командир ТВ-24 «Маківка» С. Стебельський-«Хрін» із невеликою групою бійців перейшов на Захід. Решту стрільців і командирів відділів УПА перейшли у збройне підпілля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- АУСБУ ЛО – Архів управління Служби безпеки України у Львівській області.
- Веденеев, Биструхін, 2006 – Веденеев Д., Биструхін Г. «Повстанська розвідка діє точно й відважно...». Документальна спадщина підрозділів спеціального призначення Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. 1940 – 1950-ті роки. Київ: К.І.С., 2006. 568 с.
- Веденеев, Биструхін, 2007 – Веденеев Д., Биструхін Г. Двобій без компромісів. Протиборство спецпідрозділів ОУН та радянських сил спецоперацій. 1945 – 1980-ті роки. Київ: К.І.С., 2007. 568 с.
- Виханський, 2004 – Виханський Б. Дублянська околиця Самбірщини. Дрогобич: Коло, 2004. 400 с.
- Гаврилюк, 1997 – Гаврилюк М. Збройна боротьба УПА на теренах Дрогобиччини // Дрогобиччина – земля Івана Франка. Том 4. Дрогобич: [б.в.], 1997. С. 421–436.
- Галів, 2007 – Галів М. Бойовий шлях сотні УПА «Булава» (1943 – 1948) // Український визвольний рух. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху, 2007. Збірник 11. С. 138–166.
- ГДА СБУ – Галузевий державний архів Служби безпеки України.
- Гром, 2002 – Гром Г. Нагуевичі. Дрогобич: ВФ «Відродження», 2002. 288 с.
- Данилишин, 2012 – Данилишин О. Повстанськими стежками Жидачівщини. Підрозділи, бої, бункери, криївки... Дрогобич: Коло, 2012. 514 с.
- Дем'ян, 2000 – Дем'ян Г. Бандерівці. К.: Українська Видавнича Спілка, 2000. Кн. 1. 130 с.
- Здобудеш... або загинеш, 2007 – «Здобудеш... або загинеш...» (Спогади ветеранів ОУН–УПА про національно-визвольну боротьбу в 1940 – 1950-х рр. на Дрогобиччині) / [упоряд. Юрій Кишакевич, Микола Галів]. Дрогобич: Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2007. Кн. 2. 190 с.
- Кентій, 1999а – Кентій А. Нарис боротьби ОУН – УПА в Україні (1946 – 1956 рр.). Київ: Інститут історії України НАН України, 1999. 111 с.
- Кентій, 1999б – Кентій А. Українська повстанська армія в 1944 – 1945 рр. Київ: Інститут історії України НАН України, 1999. 220 с.
- Киричук, 2000 – Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40 – 50-х років ХХ століття. Львів: ЛДУ імені Івана Франка, 2000. 304 с.
- Киричук, 2003 – Киричук Ю. Український національний рух 40 – 50-х років ХХ століття: ідеологія та практика. Львів: Добра справа, 2003. 464 с.
- Когут, 2001 – Когут М. Герої не вмирають... Кн. 1. Дрогобич: Відродження, 2001. 62 с.
- Когут, 2002 – Когут М. Герої не вмирають... Кн. 2. Калуш: Артєкс, 2002. 72 с.
- Когут, 2003 – Когут М. Герої не вмирають... Кн. 4. Нарис, спогади. Калуш: Артєкс, 2003. 52 с.
- Когут, 1999 – Когут М. Повстанська доля Байрака. Дрогобич: Відродження, 1999. 48 с.
- Мороз, 1999 – Мороз В. Воєнна округа УПА «Маківка» // Бойківська думка. Сколе, 1999. 16 жовтня. С. 6.
- Мороз, 2000 – Мороз В. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік) // Визвольний шлях. 2000. Кн. 6. С. 54–72.
- Перегінець, 2008 – Перегінець В. Слідами лемківської сотні. Історико-краєзнавча розповідь про сотню Хріна (Степана Стебельського). Калуш: ПП «Копі-центр», 2008. 88 с.
- Ремесло повстанця, 2007 – Ремесло повстанця. Збірник праць підполковника УПА Степана Фрасуляка-«Хмеля» / [ред. і упоряд. Р. Забілій]. Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2007. 424 с.
- Русначенко, 2002 – Русначенко А. Народ збурений: Національно-визвольний рух в Україні й національні рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940 – 50-х роках. Київ: Університетське видавництво «Пульсари», 2002. 519 с.

Содоль, 1995 – Содоль П. Українська Повстанча армія 1943 – 1949. Довідник другий. Нью-Йорк: Пролог, 1995. 295 с.

Содоль, 1994 – Содоль П. Українська Повстанча Армія. 1943 – 1949: Довідник перший. Нью-Йорк: Пролог, 1994. 199 с.

Содоль, 1990 – Содоль П. Карпатська Група УПА «Говерля» // Літопис Української Повстанської Армії. Т. 18: Група УПА «Говерля». Документи, звіти та офіційні публікації / [упоряд. Петро Содоль]. Торонто: Видавництво «Літопис УПА», 1990. Кн. 1. С. 3–18.

Спомини чотового Острроверха, 2000 – Спомини чотового Острроверха. Хроніка Тактичних відтинків УПА: «Лемко» і «Маківка» 1944 – 1948 // Літопис Української Повстанської Армії. Т. 30: Степан Хрін (Степан Стебельський); Кризь сміх заліза: спогади / [ред. Петро Потічний]. Торонто: Видавництво «Літопис УПА», 2000. С. 205–367.

Щур, 2004 – Щур Р. Курінь УПА «Бойки» імені Богдана Хмельницького. Львів: Новий час, 2004. 150 с.

Щур, 2006 – Щур Р. Підгородецька школа: сторінка історії. Львів: Коло, 2006. 136 с.

REFERENCES

AUSBU LO – Arkhiv upravlinnia Sluzhby bezpeky Ukrainy u Lvivskii oblasti [The Archive of the Security Service of Ukraine Administration in Lviv oblast].

Viedenieiev, Bystrukhin, 2006 – Viedenieiev D., Bystrukhin H. «Povstanska rozvidka diie tochno y vidvazhno...» [«The Insurgent Intelligence Operates With Precision and Bravery...»]. The documentary inheritance of special purpose units of the Organization of Ukrainian nationalists and Ukrainian Insurgent Army]. Dokumentalna spadshchyna pidrozdiliv spetsialnogo pryznachennia Orhanizatsii ukrainskykh natsionalistiv ta Ukrainskoi povstanskoi armii. 1940 – 1950-ti roky. Kyev: K.I.S., 2006. 568 s. [in Ukrainian]

Viedenieiev, Bystrukhin, 2007 – Viedenieiev D., Bystrukhin H. Dvobii bez kompromisiv. Protyborstvo spetspidrozdiliv OUN ta radianskykh syl spetsoperatsii [An Uncompromising Combat. The Opposition of Special Subdivisions of OUN with Soviet Special Operations Forces]. 1945 – 1980-ti roky. Kyev: K.I.S., 2007. 568 s. [in Ukrainian]

Vykhanskiy, 2004 – Vykhanskiy B. Dublianska okolytsia Sambirshchyny [Dybliany Neighbourhood of Sambir Land]. Drohobych: Kolo, 2004. 400 s. [in Ukrainian]

Haliv, 2007 – Haliv M. Boiovyi shliakh sotni UPA «Bulava» [The Fighting Path of the OUN Century (Sotnia) «Bulava» («Mace»)] (1943 – 1948) // Ukrainyskyi vyzvolnyi rukh. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakovycha NAN Ukrainy, Tsentр doslidzhen vyzvolnoho rukhu, 2007. Zbirnyk 11. S. 138–166. [in Ukrainian]

Havryliuk, 1997 – Havryliuk M. Zbroinaborotba UPA na terenakh Drohobychchyny [The armed struggle of the UPA on Drohobych land] // Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Tom 4. Drohobych: [b.v.], 1997. S. 421–436. [in Ukrainian]

Haliv, 2007 – Haliv M. Boiovyi shliakh sotni UPA «Bulava» [The Fighting Path of the OUN Century (Sotnia) «Bulava» («Mace»)] (1943 – 1948) // Ukrainyskyi vyzvolnyi rukh. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakovycha NAN Ukrainy, Tsentр doslidzhen vyzvolnoho rukhu, 2007. Zbirnyk 11. S. 138–166. [in Ukrainian].

HDA SBU – Haluzevyi derzhavnyi arkhiv Sluzhby bezpeky Ukrainy [Sectoral State Archive of Security Service of Ukraine].

Hrom, 2002 – Hrom H. Nahuievychi [Naguevichi]. Drohobych: VF «Vidrodzhennia», 2002. 288 s. [in Ukrainian].

Danylyshyn, 2012 – Danylyshyn O. Povstanskymy stezhkamy Zhydachivshchyny. Pidrozdily, boi, bunkery, kryivky... [Along the Insurgents' Tracks in Zhydachiv Land: Divisions, Battles, Bunkers, Covers]. Drohobych: Kolo, 2012. 514 s. [in Ukrainian]

Demian, 2000 – Demian H. Banderivtsi [Banderivtsi]. Kyiv: Ukrainka Vydavnycha Spilka, 2000. Kn. 1. 130 s. [in Ukrainian]

Ilnytskyi, 2016 – Ilnytskyi V. Do pytannia funktsionuvannia viddiliv UPA na Chernivechchyni (1944 – 1945) [Functioning of the UPA (Ukrainian Insurgent Army) squads in Chernivtsi region] // Skhidnoievropeyskyi istorychnyi visnyk / [holovnyi redaktor V. Ilnytskyi]. Drohobych: Posvit, 2016. Vyp. 1. S. 60–68. [in Ukrainian]

Zdobudesh... abo zahynesh, 2007 – «Zdobudesh... abo zahynesh...» (Spohady veteraniv OUN–UPA pro natsionalno-vyzvolnu borotbu v 1940 – 1950-kh rr. na Drohobychchyni) [«Either you will gain..., or you will perish... (OUN-UPA veterans' memoirs of the national-liberation struggle in 1940s – 1950s on Drohobych land)] / [uporiad. Yuriy Kyshakevych, Mykola Haliv]. Drohobych: Red.-vyd. viddil Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka, 2007. Kn. 2. 190 s. [in Ukrainian]

Kentii, 1999a – Kentii A. Narys borotby OUN–UPA v Ukraini (1946 – 1956 rr.) [On functioning of UPA departments in Chernivtsi land; An outline of the struggle of OUN-UPA in Ukraine (1946 – 1956)]. K.: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 1999. 111 s. [in Ukrainian]

- Kentii, 1999b – Kentii A. V. Ukrainska povstanska armiiia v 1944 – 1945 rr. [Ukrainian Insurgent Army in 1944 – 1945] Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 1999. 220 s. [in Ukrainian]
- Kyrychuk, 2000 – Kyrychuk Yu. Narysy z istorii ukrainskoho natsionalno-vyzvolnoho rukhu 40 – 50-kh rokiv XX stolittia [Sketches Of the History of Ukrainian National Liberation Movement of the 40 – 50ss of the XX century]. Lviv: LDU imeni Ivana Franka, 2000. 304 s. [in Ukrainian]
- Kyrychuk, 2003 – Kyrychuk Yu. Ukrainskyi natsionalnyi rukh 40 – 50-kh rokiv XX stolittia: ideolohiia ta praktyka [Ukrainian Nationalist Movement of 1940s-1950s: Ideology and Practice]. Lviv: Dobra sprava, 2003. 464 s. [in Ukrainian]
- Kohut, 1999 – Kohut M. Povstanska dolia Bairaka [The insurgent destiny of Bairak]. Drohobych, Vidrozhennia, 1999. 48 s. [in Ukrainian]
- Kohut, 2001 – Kohut M. Heroi ne vmyraiut... [Heroes Do Not Die] Kn. 1. Drohobych: Vidrozhennia, 2001. 62 s. [in Ukrainian]
- Kohut, 2002 – Kohut M. Heroi ne vmyraiut... [Heroes Do Not Die] Kn. 2. Kalush: Arteks, 2002. 72 s. [in Ukrainian]
- Kohut, 2003 – Kohut M. Heroi ne vmyraiut... [Heroes Do Not Die] Kn. 4. Narys, spohady. – Kalush: Arteks, 2003. 52 s. [in Ukrainian]
- Moroz, 1999 – Moroz V. Voienna okruha UPA «Makivka» [UPA Military District « Makivka»] // Boikivska dumka. Skole, 1999. 16 zhovtnia. S. 6. [in Ukrainian]
- Moroz, 2000 – Moroz V. Ukrainska Narodna Samooborona (UNS) na tereni Drohobychskoi oblasti (1943 rik) [Ukrainian National Self-Defence (UNS) On the Territory of Drohobych Region (1943)] // Vyzvolnyi shliakh. 2000. Kn. 6. S. 54–72. [in Ukrainian]
- Perehinets, 2008 – Perehinets V. Slidamy lemkiivskoi sotni. Istoryko-kraieznavcha rozpovid pro sotniu Khrina (Stepana Stebelskoho) [Tracing the history of the Lemko company. A historical-regional study of Khrin's (the nom de guerre of Stepan Stebelskyi) company]. Kalush: PP «Kopi-tsentr», 2008. 88 s. [in Ukrainian]
- Remeslo povstantsia, 2007 – Remeslo povstantsia. Zbirnyk prats pidpolkovnyka UPA Stepana Frasuliaka-«Khmelia» [The Insurgent's Craft: A collection of works of UPA lieutenant-colonel Stepan Frasuliak-«Khmil'»] / red. i uporiad. R. Zabilyi. Lviv, Tsentri doslidzhen vyvolnoho rukhu, 2007. 424 s. [in Ukrainian]
- Rusnachenko, 2002 – Rusnachenko A. Narod zburenyi: Natsionalno-vyzvolnyi rukh v Ukraini y natsionalni rukhy oporu v Bilorusii, Lytvi, Latvii, Estonii u 1940 – 50-kh rokakh [The Revolted People: National liberation movement in Ukraine and national resistance movements in Belarus', Lithuania, Latvia, and Estonia in the 1940s – 1950s]. Kyiv, Universytetske vydavnytstvo «Pulsary», 2002. – 519 s. [in Ukrainian]
- Sodol, 1995 – Sodol P. Ukrainska Povstancha armiiia [Ukrainian Insurgent Army] 1943 – 1949. Dovidnyk druhyi. Niu-York, 1995. 295 s. [in Ukrainian]
- Sodol, 1994 – Sodol P. Ukrainska Povstancha armiiia [Ukrainian Insurgent Army] 1943 – 1949. Dovidnyk pershyi. Niu-York, 1994. 199 s. [in Ukrainian]
- Sodol, 1990 – Sodol P. Karpatska Hrupa UPA «Hoverlia» [The UPA Carpathian Group «Hoverlia»] // Litopys Ukrainiskoi Povstanskoi Armii / uporiad. Petro Sodol. Toronto, Litopys UPA, 1990. T. 18: Hrupa UPA «Hoverlia». Dokumenty, zvity ta ofitsiini publikatsii [The UPA group «Hoverlia»: documents, reports and official publications]: Kn. 1. S. 3–18. [in Ukrainian]
- Spomyny chotovoho Ostroverkha, 2000 – Spomyny chotovoho Ostroverkha. Khronika Taktychnykh vidtynkiv UPA: «Lemko» i «Makivka» 1944 – 1948 [Spomyny chotovoho Ostroverkha. Khronika Taktychnykh vidtynkiv UPA: «Lemko» and «Makivka» 1944 – 1948] // Litopys Ukrainiskoi Povstanskoi Armii. T. 30: Stepan Khrin (Stepan Stebelskyi); Krizmikh zaliza: spohady [Stepan Khrin (Stepan Stebel'skyi). Through Laughter of Iron: Recollections] / [red. Petro Potichnyi]. Toronto: Vydavnytstvo «Litopys UPA», 2000. S. 205–367 [in Ukrainian]
- Shchur, 2006a – Shchur R. Kurin UPA «Boiky» imeni Bohdana Khmelnytskoho [Bohdan Khmelnytskyi Kurin «Boiky» of UPA]. Lviv: Novyi chas, 2004. 150 s. [in Ukrainian]
- Shchur, 2006b – Shchur R. Pidhorodetska shkola: storinka istorii [The School in Pidhorodtsi: Pages of History]. Lviv: Kolo, 2006. 136 s. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 12.04.2018 р.